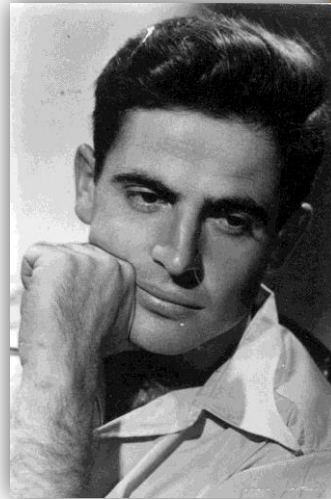

בעקבות חיים גורי

במלאת שנתיים ללכתו של המשורר חיים גורי
ולרגל חודש העצמאות והזכרון

הקראת שיריו של חיים גורי ושירים בהשראתו
מפגש Zoom של מוזיאון חצר הישוב הישן

מנחה אביחי קמחי

אל תאשים את השקט / חיים גורי

אל תאשים את השקט.
הוא יודע לא פחות ממך.
הוא רק עיפות זמנית,
הנמשכת, אחרי הצעקה.

*

ודע לך שהזמן והאויבים, הרוח והמים.
לא ימחקו אותך.
אתה תמשיך, עשוי מאותיות.
זה לא מעט.
משהו, בכל זאת, ישאר ממך.

*

השעה מאחרת. סף החשכה.
קשה לדעת מי יעניק לנו הזדמנות נוספת
לומר, שכה אחיה, עוד משהו שלא אמרנו עד עכשו.

מתוך 'אף שרציתי עוד קצת עוד' 2015

ירושה / חיים גורי
(בהקראת: יפה שלומוביץ)

האיל בא אחרון.
ולא ידע אברהם כי הוא
משיב לשאלת הילד,
ראשית אונו בעת ימו ערב.

נשא ראשו השב
בראותו כי לא חלם חלום
והמלאך ניצב -
נשרה מאכלת מידו.

הילד שהותר מאסוריו
ראה את גב אביו.

יצחק, כמסופר, לא הועלה קורבן.
הוא חי ימים רבים,
ראה בטוב, עד אור עיניו כהה.

אבל את השעה ההיא הוא הוריש לצאצאיו.
הם נולדים
ומאכלת בליבם.

מתוך 'שושנת רוחות' 1960

סבך / (יפה שלומוביץ)

מה עוד יש לחדש
האש אותה אש
העצים
שני הנערים
נעירות החמורים
על מי נשאר להערים
אולי כשנגיע בבוא היום
אל אחד ההרים
נשחה מעט
נכרע קלות
ונמלמל מילים לאות
למרגלות
האיל השחוט

שיר מאת שמואל כהן

בְּתֵי הָאֶבֶן
שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם
מִתְעַרְסָלִים בְּעֵתִיקוֹתָם.
לְשׂוֹא
מִתְאַמֵץ
גֶּשֶׁר הַמִּיתָרִים
לְהַשְׁמִיעַ
כְּמֵה מִקְצָבֵי גִזִי.
סִינִית
הוּא מְדַבֵּר אֵלֵיהֶם.

אולי זו רק פתיחה למשהו אחר / חיים גורי
(בהקראת: כרמית ספיר ויץ)

אולי זו רק פתיחה
למשהו אחר,
שיעלה ויבוא.

אולי זו רק שתיקה
ממשכת,
הדומה למות,
אבל היא
לא הוא,
כמו מחלה שתעבר.

אולי זה נסיון.
ויקחהו שם
וינסהו שם
ברחוב אין שם
ואין המשך
למענו.

אולי זו רק פתיחה
למשהו אחר,
שיעלה ויבוא.

אולי תשוב כאהבה
לוהטת
ביום הדין
המפאָר והאָדס.

אולי תמשיך ללכת
בעקבות המנגינה,
ברחובות מלאי שמים ואפֿשר
ויהיה לך משיח
שיבוא.

מתוך 'איומה' 1979

על הגֶשֶׁר / חיים גורי
(בהקראת: מנחם מ' פאלק)

מתי לאחרונה זכרת דממות כאלה
עולות לאטן אחת מרעותה?
דברים רבים מיתרים הערב,
גם אתה.

נהר זורם מתחת לגשרים.
תמיד. לאט.

מתר לך
להשטף. כמו אחד הדוממים
לראות את שעת החנינות.
ספינות שבות מהצפון.

עוברות עם הנהר מתחת לגשרים.
פגסוס מלויים אורות למים השחורים.
המים מחזירים להם רבית של רעד.

מתוך 'שושנת רוחות' 1960

דברים טובים / מנחם מ' פאלק

היו אלו דברים טובים:
טיול מעלה,

קפה חזק,
מלה טובה שחסרה,
קפיצה מצלחת מעל לגשר

מתנדנד,
לתוך המים הצוננים
והתחדות עמם.

(ליצן בסמטאות הלב, צור-אות, 2011, עמ' 237)

פרזות / חיים גורי
(בהקראת: יהודית בן יעקב)

פרזות העיפות.

זה האזור המאפֿשר עדין בקשות.

הנה מושב השכוח.

רוח שעוברת לפנות בקר מזפירה לך.

תודה לליל תשרי שלא בקש שקר.

ימה שלא היה יבוא אליך להיות,

כמו המשיח המתמהמה האמור תמיד לבוא.

אך זמני מפנה גבו, הולך ממני.

מה אתה רוצה ממנו – ההרגל שלו הוא לעבר.

מתוך 'עיבל' 2009

**באב אל וואד / חיים גורי
(בהקראת: שושנה קרבסי)**

פה אַני עובר. נַצב לַיד הָאָבֿן,
כְּבִישׁ אַסְפֿֿלֿט שָׁחַר, סִלְעִים וַרְכָּסִים.
עָרַב אֶט יוֹרֵד, רוּחַ יָם נוֹשֶׁבֶת
אוֹר כּוֹכָב ראָשׁוֹן מַעֲבֵר בֵּית-מַחְסִיר.

בָּאב אֶל וואַד,
לְנַצַּח זָכַר נָא אֶת שְׁמוֹתֵינוּ.
שְׁיָרוֹת פְּרָצוּ בְּדַרְךְ אֶל הַעִיר.
בְּצַדֵי הַדְרֵךְ מוֹטָלִים מִתֵּינוּ.
שְׁלֵד הַבְּרִזָּל שׁוֹתֵק, כְּמוֹ רַעִי.

פֶּה רִתְחוּ בְשִׁמְשׁ זֹפֶת וְעוֹפְרֵת,
פֶּה עֲבָרוּ לִילוֹת בְּאֵשׁ וְסַפְיָנִים.
פֶּה שׁוֹכְנִים בִּיחַד עֲצָב וְתַפְאֵרֶת,
מְשַׁרְיָן חֲרוּד וְשֵׁם שֶׁל אֱלֹמוֹנִים.

בָּאב אֶל וואַד...

וְאַנִי הוֹלֵךְ, עוֹבֵר כָּאֵן חֲרֵשׁ חֲרֵשׁ
וְאַנִי זוֹכֵר אוֹתָם אֶחָד אֶחָד.
כָּאֵן לְחַמְנֵנוּ יַחַד עַל צוֹקִים וְטָרֵשׁ
כָּאֵן הֵיינוּ יַחַד מִשְׁפָּחָה אַחַת.

בָּאב אֶל וואַד...

יוֹם אָבִיב לְבוֹא וַרְקָפוֹת תַּפְרָחְנָה,
אָדָם פְּלָנִית בְּהַר וּבְמוֹרֵד.
זֶה אֲשֶׁר יֵלֵךְ בְּדַרְךְ שְׁהִלְכֵנוּ
אֶל יִשְׁפַח אוֹתָנוּ, אוֹתָנוּ בָּאב אֶל וואַד.

בָּאב אֶל וואַד...

מתוך 'חיים גורי, השירים', כרך ג', שירי זמר תשע"ג

**בינו נא מורדים / ר' דוד בוזגלו
(בהקראת: שושנה קרבסי)**

בינו נא מורדים רוֹדְפֵי קָרֵב וְרֵצַח
לא לַתֵּת בְּקוֹל עַל עֵם שׁוֹפֵף שִׁיחוּ
מוֹל שׁוֹכֵן שְׁמִיו, כָּל יְכוֹל לְנַצַּח
כִּי בְצַל סִכּוֹ שֵׁם לֹא מִבְטָחוּ

זָכְרוּ נָא יוֹם בֶּן חֲלוּף הוֹכֵן לְיַצִּיחָה
כֵּת שְׁלוֹם נִתְּנָה בְּקוֹל מֶר לְמִרְיו
הֵלֵא הוּא יָצִיר נִפְשׁוֹ לְרִיב נִמְהָרָה
זֹאת עֲשׂוּ אַפּוֹא, קָרְאוּ לְכֶם שְׁלוֹם

גִּזַּר הַיַּצִּיחָה אָנוּשׁ נוֹצֵר כְּמֵלֵךְ
רַק לְבָנוֹת צִיָּה לְנִטְעַי יְשִׁימוֹן
אֵךְ הוּא שֵׁת בְּתֵה שְׁדוֹת יְבוּל רַב עֲרֵךְ
וְיִמְגַר לְאֶרֶץ, עֲפָל וְאַרְמוֹן

זָכְרוּ....

יַעֲקֹב, יִשְׂרָאֵל, דָּרַשׁ בְּרֵךְ וְנֹעַם
אֶת שְׁלוֹם אֲחִיו וְאֶת שְׁלוֹם שׁוֹנְאָיו
עַל צִנְאָר נִרְדְּפָנוּ יוֹם חֲרוֹן וְזַעַם
וְשְׁלוֹם עִם רְדִפְנוּ, נַחֲנוּ צִאֲצָאִיו

זָכְרוּ...

תוֹךְ מִי הַמְקַדֵּשׁ מִחֲקוֹ שֵׁם בֶּן אַרְבַּע
לְהִשְׁקוֹת סוּטָה יוֹם אֲשֶׁר קִנְאוּ לָהּ
לְמַעַן בְּרַר עֲנִינָה וְנִקְבַּע
לְהִשְׁרוֹת שְׁלוֹם בֵּינָה וּבֵין בַּעֲלָהּ

**אני והשקט / חיים גורי
(בהקראת: חיים יחזקאל)**

שמעתי על השקט
לא פגשתי בו עדיין.
הוא שייך לארץ
שאת שמה איני יודע.
הוא קשור בעיר
שלא עברתי ברחובה
הוא שוכן בבית-
לא נשענתי בחלונותיו.

נדמה לי כי השקט הוא ככלות
ואני בטרם כמו רעב
נדמה לי כי השקט הוא ככלות
ואני בטרם כמו רעב.

מתוך 'שושנת רוחות' 1960

**ברגע האחרון / חיים גורי
(בהקראת: צדוק עלון)**

שוב רצייתי להיות בוק ג'ונס,
לתפס מה קורה ולו באחור מסים,
לעלות ולדהר דיגידן-דיגידן על סוסי הלבו,
סוס ורוכבו באותה נשימה עצורה.

רצייתי לגזל מהזמן הנבזה את השניות הנעות
לעבר הרע מכל רע.

רצייתי להגיע, כן-כן, רק להגיע אל גזע העץ,
לנתק את כבליה של האשה הצעירה,
של האשה היקרה,
ולשוב, כשהיא חובקת אותי מאחור,
נשאים גוף אחד, כמו בסינמה "עדר",
לעבר הסוף הטוב מכל טוב,
החוגג בעינים לחות מדמעה מוארה,
כשיוצאים אל הרחוב וכבר ערב,
מאשרים, לטופי רוחים.

מתוך 'עיבל', 2009

**במלאת שנתיים להסתלקותו של המשורר חיים גורי /
עפרה נחמד**

אף שרציית עוד קצת

עוד

דע כי הנה

מוטלות מלותיך

מחיות נפש אוהבים

עשן מקטרך

מעלה פרחי אש

קרבו תודה

עשוי מאותיות

לכל אה ורע / רחל סיידוף

על קינות עמד
כה נעמתי גורי
ורוחך רוח עז.
לא נטשת רעים
בצדי מדרכות
והיו אחיך הנופלים
לרעות ולסמל.
זכרת כל הולך בכית עמו
והילדות הלכה
עמך כל הדרך
בשובבות ובתם.
היטבת להדליק את אורם
עד קצה השכונה,
להדליק בשיךך
ילדות שאננה,
להדליק את השיך
בקולמוסך היגיע
להדליק התקנה
לכל אה ורע.

(שיר על חיים גורי)

**סכוי סביר / חיים גורי
(בהקראת: דיתי רונן)**

אומרים שיש סכוי סביר לעוד מלחמה.
עוד מלחמה נוספת על כל המלחמות,
שיש להן תאריכים, שמות ומקומות.
אומרים שהחשבונות הארפים זקוקים להן.
פה דור לדור מוסר את הרובה,
כמו את המקל במרוץ-שליחים.
בינתיים, אפשר לומר, כמעט בודאות,
שבעתיד נראה לעין
לא יחסרו פה ההולכים והבוכים,
צאצאי יצחק וישמעאל, שני האחים.

מתוך 'אף שרצייתי עוד קצת עוד', הקיבוץ המאוחד 2015

כך היו הדברים / דיתי רונן

כך היו הדברים:
תחלה היתה מלחמה.
אחר כך היתה אהבה.
חיים חדשים נבראו
בכחל ובלבן.
אנשים האמינו אחדות ותקומה
אנשים האמינו משפחה
הריון ולדה.
אחר כך באה שגרה.
נדמה היה לחשב
שהעולם נרגע.
שיבוא שלום
שלא תהא עוד מלחמה.
איש מגיע עיף
אשה מחפשת רגוש.
איש תשוש
אשה ביאוש.
אחר כך היתה עוד מלחמה.
איש הלך
אשה נשארה.
ושוב היתה אהבה
בין איש אחר לאשה
וחיים שוב היו רצויים
והיתה שוב סבה.
ומה שהיה קדם – נמחה.
אחר כך באה שגרה.
נדמה היה לחשב
שהעולם נרגע.
אחר כך היתה עוד מלחמה.
איש כבר לא הלך
אשה כבר לא נשארה.
וכבר מזמן לא היתה אהבה.
אחר כך היתה עוד מלחמה.

המלחמות הללו / הן סימני הפסוק / של חיי / ושל מותי.

מתוך 'שיבת הבית ונדודיו', הקיבוץ המאוחד

שירים בקולו של חיים גורי:

אל תאשים את השקט / חיים גורי

<https://soundcloud.com/kan-bet/vwsdfmg3il88>

סיכוי סביר / חיים גורי

<https://soundcloud.com/kan-bet/dum2un5njplg>

ספר / חיים גורי
(בהקראת: אביחי קמחי)

אני רוצה לשוב ולכתב,
לאחר זמן רב אני מת לכתב
משהו שאפלו ההם
יוכלו לומר עליו שהוא טוב.
משהו שקמטך כנשאר.
לא כמוני חולף ועובר.
משהו שפתיע אותי, שיודה לי
על שעשיתי אותו לפני לכתבי
אל המקום האחר בקצה היותי.
משהו שיחיה אחרי כזוכר.
שיתגאה בי על חיי שיתקיימו אחרי.
שנעיד שהיה ראוי לשאת את שמי.
כן. אני רוצה עוד לכתב.
להשלים את הספר הזה.
לא לחדל לפניו,
שיודה לי שפתיבתי גם אותו.
חבל שמנחם איננו.
הייתי מראה לו את כתב היד,
שואל כהרגלי מה דעתו.

מתוך הספר 'אל המקום האחר',
לקטו וערכו רעיית ושלוש בנותיו (2020)